

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים י-טו

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

שופטים יג ב ויהי איש אחד מארעה מפשחתה הדני ושםו מנום ואשתו עקרה ולא ילודה: ג וירא מלאך יהוה אל-האשה ויאמר אליה הנה-נא את-עקרה ולא ילדה והקית וילדה בון: ד ועתה השמורי נא ולא-תשתמי יין ושכר ואל-תאכל כל-טמא: ה כי הגד הלה וילדת בון ומורה לא-עללה על-ראשו פָּרִינַיר אֱלֹהִים הַהֵּה הַנְּעֵר מִרְבֶּטֶן וְהָוָא יִתְּחַל לְהַשְׁעֵע אֶת-יִשְׂרָאֵל מִדְּפָלְשָׁתִים:

בראשית יא:ל ותהי שמי עקרה אינו לה ולוד:

בראשית כה:כג ויעתר יצחק ליהזה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתחו:

בראשית בט:לא וירא יהוה כי-שנואה לאה ונפתח את-חרומה ורחל עקרה:

שמואל א:א-ב ויהי איש אחד מון-הרכמים צופים מקר ארבים ושםו אלקנה בר-ירעם בר-אליהו

בר-תחו בנו צור אפרתני ב ולו שמי נשים שם אמרת פנה ועם השנית פננה ויהי לפננה ילדיים ולchner אין

ילדים:

שופטים ייב וירא אליו מלאך יהוה ויאמר אליו יהוה עמך גבור הקיל:

במדבר ו:ח כל ימי נזר קדש הוא ליהזה:

שמואל א:אי ואיתך נדר ותאמר יהוה כאות אם-ראת תראה | בעני אמתך זוכרתני ולא-תשבח את-אמתך

ונתנה לאמתך ורעד אנשיים ונתנו ליהזה כל-ימי חייו ומורה לא-עללה על-ראשו:

בראשית יז:יט ויאמר אליהם אבל-שרה אשתח לבד בון וקנאת את-שםיו יצחק והקמתי את-בריתך אתו

לברית עולם לזרעו אחריו:

ירמיהו א:ד-ה ד ויהי דבר-יהזה אליו לאמה ה בטרם אזורך [אזרך] בבטן ידעתי ובטרם יצא מרחם

הקדשתי נבאה לגויים נתתקף:

שמות ב:ב ותהר האשה ותלד בון ותירה אותו פיטוב הוא וגופנהו שלשה יקרים:

שופטים יג:כה ותחל רום יהזה לפערמו במחנה-דו בין צרעה ובין אשתחא:

שופטים יד:ו ותצליח עליו רום יתלה וישכעהו בSSHע הגדי ומאותה אינו בידך ולא-הגיד לאביו ולאמו את

אטייר עשה:

שופטים ג:ג ותמי עליו רוח-יהזה ונשפט את-ישראל ויצא למלוכה ויתן יהזה בידך את-כונו רשותם מלך

ארם ותצע ידו על כושן רשותם:

שופטים יא:כט ותמי על-יבטח רום יהזה ויעבר את-הגלעד ואת-מנשה ויעבר את-מצפה גלעד וממצפה

גלאעד עבר בני עפומן:

שמואל א:ז יי-ג ויקח שמואל את-קרכו השם וממשח אותו בקרב אחיו ותצליח רום יהזה אל-זוד מהיים הוהו

ונעליה ויקם שמואל וילך הרמותה:

שופטים יד:ג ג ויעל ויגד לאביו ולאמו אישה ראייתי בתמנתה מבנות פלשתים ועתה קחו-אותה לי לאשה: ג ויאמר לו

אבי ואמו האין בנות אתייך ובכל-עמלי אישה כי-אתה הולך לקחת אישה מפלשתים הערלים ולא-מר שמשון

אל-אביו איזטה קח-לך כי-היא ישנה בעניין:

בראשית כד ב ויאמר אברם אל-עבד זקון בינו המשיל בכל-אשר-לו שים-נא קדוק תחת ירכיך ג ואשכנייך ביהזה אל-ה

השלים ואל-הארץ אשר לא-תתקח אישה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו: ד כי אל-ארצי ואל-מולצתך

תלך ולקחת אישה לבני ליצחק:

בראשית כ:כא וילש במקבר פארן ותקח-לו אמו אישה מארץ מצרים:

בראשית כו מו ותאמר רבקה אל-יצחק קצתי בחוי מפני בעות חת אם-לכם יעקב אישה מבנות-חת באללה מבנות

הארץ למה לי חיים:

בראשית כה א ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אותו ויצלהו ויאמר לו לא-תתקח אישה מבנות בעז: ב קום לך פגינה אלם:

בימתה בתואר אביכי אמך וקח-לך משם אישה מבנות לבן אתי אמך:

בראשית כו לד ויהי עשו בראכעים שנה ויקח אישה את-יהווית בת-בארי החתמי ואת-בשות בת-אלון מחותי

לה ותהייו מרת רום ליצחק ולבבקה:

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים יג-טו

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

ראובן

בראשית לה:כ-כג כב ויהי בשפּן ישרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיַּלְךְ רָאוּבֵן וַיִּשְׁפַּבְּאֹת־בְּלַהֲהָ פִּילְגָּשׂ אָבִיו וַיִּשְׁמַעַ

ישָׂרָאֵל פְּ וַיַּהְיֵי בְּנֵי־יִצְחָק שְׁנִים עֶשֶׂר:

גָּמְרָא שְׁבָתָ נָה: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא - אינו אלא טעה,

שנאמר (בראשית לה) וייהו בני יעקב שנים عشر מלמד שכולן שוקלים כאחת. אלא מה אני מקיים (בראשית לה) וישכב את בלחה פילגש אביו - מלמד שבבל מצעו של אביו, ומעליה עליו הכתוב כאילו שכב עמה.

בני עלי

שמואל א:ב וּבְנֵי עָלִי בְּנֵי בְּלִיעֵל לֹא יָדוּ אֶת־יְהוָה: יג ומשפט הכהנים את-העם כל-אֶשׁ זונם נזח ובדא גער מפְּהוּ בבשל הבהיר והפנייג שלשה הרים בז'ו. יד והבה בפְּאָר או בז'ו או בעלה או בפְּרָר או בעלה הפליג יקח הפקה בז' בקה יעשו לכל-ישראל הכהנים שם בשלה: טו ג'ם בטרכם יקטרון את-החלב ונא | עיר המכון ואמר לאיש הוה תונת בשר לאחות לפְּהוּ ולא-ייקח ממך בשר מבשיל כי אם-ה' טו ולאמור אלוי הנאש קלר קסירון ציטט מטהר נפשׁ ואמר | לו | לא כי עטה תנתו ואם-לא לך חמי בחזקה: זז ותהי חטאת הנערם גוזלה מזד א-ת-פְּנֵי יהוָה כי נאצוי האנשים את מינת ריהה:

כב ועלי זקו מזד וצמּע את כל-אֶשׁ יעשׂו בינו לכל-ישראל ואת אשר-ישבען א-ת-הָנִשִּׁים הצבאות פתוח א-הָל מועך: כב ויאמר להם למה תעשׂו בדברים האלה אשר אני שמע א-ת-דְּבָרִיכם ר' לויים מאית כל-העם אלה:

גָּמְרָא שְׁבָתָ נָה: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר בני עלי חטא - אינו אלא טעה, שנאמר (שמואל א' א) ושם שני בני עלי (עם ארון ברית האלים) חפני ופוחס כהנים לה. אלא מה אני מקיים (שמואל א' ב) אשר ישכbones את הנשים, מתוך שהו את קנייהן, שלא הלו אצל בעלייה - מעלה עליהם הכתוב כאילו שכbow.

דוד

שמואל ב:יב הַיְרָאָף דָּנֵד בְּאִישׁ מִזְדָּבָבָתָה וְאֶל־נָגָן מִיְהָהָה כִּי בְּרוּמָות הָאִישׁ הַעֲשָׂה זוֹת וְאֶת־הַכְּבָשָׂה יִשְׁלַּם אֶרְבָּעִים עַקְבָּב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חִימָל: זז ויאמר נתנו אל-דָנֵד

אתה האיש כה-אמר היה אלוי ישָׂרָאֵל אֲנִי מִשְׁחַתִּיךְ לְמַלְךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי הַצְלָתִיךְ מִזְקָשׁ שָׁאוֹל:

יג ויאמר דוד אל-נתנו חטאת ליהוה ס זז ויאמר נתנו אל-דוד גַּם־יְהוָה הַבָּיְר חַטָּאתְךָ לֹא תִּמְוֹת: זז אֲפָס

כִּי־נָאצַת אֶת־אִבִּי יְהוָה בְּצַבָּר הַזֶּה גַּם הַבָּן הַיּוֹלֵד לֹךְ מִוּת יְמוֹת:

מלךים א:טו הַיְרָאָף עָשָׂה דָנֵד אֶת־הַיְשָׁר בְּעִינֵי יהוָה וְלֹא־סָר מִכֶּל | אשר צָהוּ בְּלִימִי חָלוּ נֶק בְּצַבָּר אֲוֹרֵיה

החוּטִי:

שמואל ב:כז י וְזַקְלְבָדְךָ אֶת־עָזָן עַבְדָּךָ כִּי נִסְכְּלָתִיךְ מִזְדָּבָב:

יעטה יהוה העבר-עַל אֶת-עָזָן עַבְדָּךָ כִּי נִסְכְּלָתִיךְ מִזְדָּבָב:

שמואל ב:כז ז זז ויאמר דוד אל-ליהוה בראותו | א-ת-הַמְלָאָךְ | הַמְפַתְּח בְּעַם וַיֹּאמֶר הנה אֲנִי חַטָּאתִי וְאֲנִי

העויומי ואלה הצעאן מה עשו גַּתְהִ נָא יְדָךְ בְּיַדְבִּית אָבִי

גָּמְרָא שְׁבָתָ נָה. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר דוד חטא - אינו אלא טעה, שנאמר (שמואל א' יח) יהיו דוד לכל דרכיו משכילה וה' עמו וגוי, אפשר חטא בא לידי ושכינה עמו אלא מה אני מקיים (שמואל ב' יב) מודיע בז' ב' בז' את דבר ה' לעשות הרע - שביקש לעשות ולא עשה. אמר רב: רב דאי מדור מהפך ודוריש בזוכתיה דוד; מודיע בז' ב' בז' את דבר ה' לעשות הרע רבוי אמר: משונה רעה זו מכל רעות שבתורה, שכל רעות שבתורה כתיב בהו ויעש וכאן כתיב לעשות - שביקש לעשות ולא עשה. (שמואל ב' ב') את אוריה החתי הכתית בחרב - שהה ל' לדונו בסנהדרין ולא דנת. ואת אשתו לקחת לך לאשה - ליקוחין יש לך בה. דאמר רב כי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל היוצא למלחמות בית דוד כותב גט כריתות לאשתו, שנאמר (שמואל א' ז) "זאת עשות חריצי חולב האלה תנביא לשור האלף ואת אוחז תפקד לשולם ואת ערבתם תקח". מי ערבתם? תנוי רב יוסף: דברים המעורבים בינו לבינה. (שמואל ב' ב') ואתו הרגת בחרב בני עמו, מה חרב בני עמו אי אתה נענש עליו - אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו. Mai טעמא -

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים י-ט

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

מורוד במלכות הוה, דאמר ליה (שמואל ב' יא) ואדני יואב ועבז'י אדני על פני השדה חנים.

שלמה

מלכים א' יא ויהי שלמה אחיך נשים נכריות רבות ואת-בת-פרעה מואניות א-קמויות צדניות חתיות: ב מונ-הגוזים אשר אמר-יהו אל-בנִי ישראל לא-תבוא בכם והם לא-יבאו בכם א-כן יטו את-לבכם אחריו אלהיהם בכם דבק שלמה לא-הבה: ג ויהי-לו נשים שרות שביע מאות ופלגים שלש מאות ויתו נשי אלהי לבנו: ד ויהי לעת זקנת שלמה נשי הטו את-לבמו אחרי אלהים ואלהי צדנים ואחרי מלכים שכבו שלם עם-יהו אלהי לבבך דויד אבי: ה וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי מלכים שכבו שלם עם-יהו הרע בעני יהה ולא מלא אחרי יהה בדויד אבי: ז או יבנה שלמה במה לכמוש שקו מואב בהר אשר על-פni יושם ולמלך שקו מואב: ח וכן עלשה לכל-גשי הנכריות מקטירות ומזכירות לאלהיהם: ט ויתאנף יהה בשלמה כי-גטה לבבו מעם יהה אלהי ישראל הנראה אליו על-הדר הלהה לה לבת-ילכת אחרי אלהים אחרים ולא שמר את אשר-צוה יהה: ייא ולאמר יהה בשלמה יעו אשר הימה-זאת עמד ולא שמרת בריתני וחקתי אשר צויתי לך אקבר את-הממלכה מעלה ונתקין לעבדך:

חנניה וגכו הלא על-אליה חטא-שלמה מלך-ישראל ובגויים הרבה לא-היה מלך כמוה ואהוב לאלהי הלה ויתנחו אלהים מלך על-כל-ישראל גם-אותו החטיאו הנשים הנכריות.

גמר שבתנו: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר שלמה חטא - איןו אלא טועה, שנאמר (מלכים א' יא) ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דוד אבי הוא דלא הוה - מיחטא נמי לא חטא. אלא מה אני מקיים (מלכים א' יא) וכי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו - ההיא כרבי נתן. דרבי נתן רמי כתיב וייה לעת זקנת שלמה הטו את לבבו, והכתביב כלבב דוד אבי - כלבב דוד אבי הוה דלא הוה - מיחטא נמי לא חטא. הכי אמרה: והייה לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו לכלת אחרים אלהים אחרים - ולא הלה. והכתביב (מלכים א' יא) אז יבנה שלמה במה לכמוש שקו מואב! - שבקש לבנות ולא בנה. אלא מעתה (ויהושח) אז יבנה מזבח לה' שבקש לבנות ולא בנה? אלא - דבנה,anca נמי - דבנה! אלא, כדתניא רבי יוסי אומר: (מלכים ב' כב) ואת הבמות אשר על פני ירושלים אשר מימי להר המשחה אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשתרת שקו צדונים וגכו. אפשר באASA ולא בא יערם, עד שבא אישיה וביערים; והלא כל עבודה זהה שבארץ ישראלASA וחוופט בעירום: אלא: מקיש ראשונים, מה אחרונים לא עשו - ותלה בחן לשבת, אף ראשונים לא עשו - ותלה בחן לגנאי. והכתביב (מלכים א' יא) וייש שלמה הרע בעני ה' - אלא מפני שהיה לו למחות בנשיו, ולא מיחה, מעלה עליו הכתוב כאילו חטא.

עשה

בראשית לג' וירץ עשו לקראותו ויחבקחו ויפל על-צוארו וישקהו ויבכה: ה וישא את-עיניו וירא את-הנשימים ואת-הילדים ויאמר מיאלה לך ויאמר הילדים אשר-תנו אלהים את-עבך: ו ותגש השפות העתנאות וילדיין ותשפטתינו: ז ותגש גם-להה וילדיה וישפטתו ואחר נגש יוסף ורחל וישפטתו ח ויאמר מי לך כל-המונגה הוה אשר פגשתי ולא אמר למוצא-הו בעני א-דני: ט ויאמר עשו ישלי רב אהיה ידי לך אשר-ך: י ויאמר יעקב אל-א אם-ך מאצתי חוץ בעייך ולקחת מנתני מידי כי עלייך ראיינו פניך בראשת פנוי אלהים ותרכני يا קח-ך את-ברכתני אשר הבאת לך כי-תני לך ישליכך ויפצר-ך וביקח: יב ויאמר נסעה ונכח ואלהה לנגדך: יג ויאמר אל-ך ידע כי-הילדים רפאים והצאן וחייב עלות עלי ודפקום יום אחד ומיתו כל-הא-ך: יד יער-ך א-ך פני עבדך ואני אהננה לך לאטי לרגל המלאכה אשר-לפנֵי ולרגל הילדים עד אשר-א-ך אל-א-ך שעריך: ט ויאמר עשו א-גיה-ך נא עמך מורה-כם אשר-תני ויאמר למה זה א-מץ-ך בעני א-ך: טז ושב בולם הוה עשו לזרכו שעריך: יז ויעקב בצע ספינה ויבן לו בית ולמקורה עשרה סאות על-פני קרנא שם-המקום ספות: ס יח ייבא יעקב שלם עיר שכם אשר-בארץ פגעו בבאו מפ-ך ארם וימנו א-ת-פנֵי ה-עיר:

בראשית רבה וישלח פרק עח סימן ט וירץ עשו לקראותו וישקהו נקוד עליו ... אלא מלמד שנכמרו רחמיו באוთה השעה ונשכו בכל לבו. אמר לו ר' ינא אם כן למה נקוד עליו אלא מלמד שלא בא לשכו אלא לנשכו ועשה צורço של אינו יעקב של שיש וקחו שמי של אותו רשות. ומה תלמוד לומר 'זיבכו' אלא זה בוכה על צוארו וזה בוכה על שמי.

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים יג-טו

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

רש"י שם לג:יא יש לי כל- ועשׂו דבר בלשון גואה: יש לי רב (לעיל פסוק ט), יותר ויוטר מכדי צרכי.

מזרש שוחר טוב יח:לב בשעה שמת יצחק אבינו, הלוּכוּ עשו וייעקב וכל השבטים לקובור אותו, והוא כולם במערת המכפלה יושבים ובוכים, והשבטים עומדים בחוץ, השחיל עשו עצמו ונכנס למערה, אמר, עכשי אני הורגנו אחרי שמת אבא, נסטכל יהודה וראה שהוא מבקש להורגו, עמד יהודה והרגו מאחוריו.

מדרש תנומה תלוזות ח כל עבירות שהקב"ה שונא היה בעשו.

מהרם בראשית כד:כט לפי שרוב בניים דומין לACHI האם, לכך היה עשו רשע שהיה דומה לACHI amo לבן שהיה רשע.

לבן

הכנסת אורחים:

בראשית כד כח ותרץ הנער ותגַּד לבית אמָה פְּדָבָרִים קָאֵלָה: כת ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל-הָאִישׁ מהחוצה אל-הָאִישׁ: לנייקי | קרואת את-הָאָלֹת וְאֶת-הָאָמְדִים עַל-יְגִינִּי אֲחָתָה וְכַשְׁמָעוּ אֶת-דְּבָרֵי רְבָקָה אֲחָתָה לאמר כה-דְּבָר אלֵינוּ הָאִישׁ וְיָבָא אֶל-הָאִישׁ וְהָנָה עָמַד עַל-הַגְּמָלִים עַל-יְגִינִּי: לא וַיֹּאמֶר בָּא בְּרוּךְ יְהֹוָה לְפָנֶה וְעַמְּדָבָן בְּחוֹזֶק וְאַנְכִּי פְּנִיטִי הַבִּית וְמִקּוֹם לְגָמְלִים: לְבָבָא הָאִישׁ הַבִּית וַיַּפְתַּח הַגְּמָלִים וַיַּתְּנוּ תְּבָן וּמִסְפּוֹא לְגָמְלִים וּמַלְסָם לְרָחֶץ רְכָלִיו וּרְגָלִיל הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר אָתָה: לג וַיַּשְׂם [וַיַּשְׂמַח] לְפָנָיו לְאַכְל וְוַיֹּאמֶר לְאַכְל עַד אַסְ-דְּבָרִי דְּבָרֵי וַיֹּאמֶר דָּבָר:

רש"י כד:כט וירץ - למה וירץ ועל מה רץ, והיה כראות את הנום, אמר עשר הוא זה, וננתן עניינו במומו:

בראשית כט:יג וַיָּהִי כִּשְׁמָעַ לְבֻן אֶת-שְׁמָעַ | יַעֲקֹב בָּן-אֲחָתָוּ וַיָּבֹךְ לְקַרְאָתוֹ וַיַּחַקְקֵל וַיַּנְשַׁק-לֹו וַיַּבְיאָהוּ

אל-בַּיּוֹת וַיַּסְפֵּר לְלִבָּנוּ אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

רש"י שם וירץ לקראתו - כסבור ממון הוא טעון, שהרי עבד בבית בא לכאן בעשרה גמלים טעוניים: ויחבק - כשהלא ראה עמו כלום אמר שמא זהובים הביא והנם בחיקו:

וינשך לו - אמר שמא מרגליות הביא והם בפיו:

ויספר לבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו, ושנטלו ממונו ממנה:

מדרש אגדה בראשית ליל כיון שבא יעקב לבתו אמר, בטח הטמין ממוֹנו במקום שהוא לרגליו, הלך וחפר מרגלותו...

הגדה של פשת צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו שפרעה לא גוזר אלא על הזכרים, לבן בקש לעקור את הכל שנאמר ארמי אובד אבי....

ישמעאל

בראשית כא:ט וַיַּרְא שָׂרָה אֶת-בָּן-הָגָּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר-יָלַדְתָּ לְאֶבְרָהָם מִצְחָקָ:

רש"י שם מצחיק - לשון עבודה זרה, כמו שנאמר (שמות לב) ויקומו לצחק. דבר אחר לשון גילי עריות, כמה דתימא (להלן לט יז) לצחק بي. דבר אחר לשון רציחה כמו (ש' ב ב יד) יקומו נא הנערם וישחקו לפניו וגוו:

שמשון

במדבר רבה ט:כד שמשון מרד בעינוי שנאמר (שופטים יד) ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעינוי אף הוא לכה בעינוי שנא (שופטים טז) ואחזהו פלשתים וינקרו את עינוי, וילך שמשון עצה וירא שם אשה זונה ויבא אליה לפיכך לכה בעזה דכתיב (שופטים טז) וירוחדו אותו עזתה ויאסרוהו בנחשתים ויהי טוחן בבית האסורים.

קהלת ז:כו וכוֹלָא אָנֵי מֵרַמְפּוֹת אֶת-הָאֲשֶׁר-הָאֲשֶׁר-הָאֲשֶׁר מְצֻזְקִים וְמְתֻרְמִים לְפָנֶה אֲסֻתוּרִים גְּזִיקָה טֹוב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים יָמֻלֶּט מְלֻאָה וְחוֹטָא לילך בָּה:

מדרש זוטא - קהילת ז:כו טוב לפני האלים. זה בועז. וחותטא זה שמשון.

מדרש אגדה (בובר) דברים פרק יז גדועו בדורו כשמיול בדורו, יפתח בדורו כמשה בדורו, שמשון בדורו כאהרן בדורו.

קהילת רבבה א:ד שבית דינו של ירובעל גדול וחשוב לפני הקב"ה כבית דינו של משה, ובית דינו של שמשון

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים י-טו

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

כבית דין של אהרן, ובית דין של יפתח כבית דין של שמואל,

רשב"ם בראשית כב:א ... ד"א חיך שבנו הורגים שבע צדיקים מבני ואילו הן שמשון חפני ופנחט שאל שלשה בניי.

ר"ק שופטים יג: והנרא באזה כי הנשים אשר לקח בתמנה ובעה ובנהל שורק גיר אותן והשיבן לדת ישראל כי חלילה משהפט ישראל ומושיעים להתחנות בפלשתים וועבר על לאו דלא תנתחן בס אשר חמור מאד ומביא את האדם לידי כפירה בבורא ית' ויתעלה כמו שאמר כי יסיר את בנך מאחריו ולא נמצא בכתב שונען על זה ולא נאמר עליו שעשה רע בעני ה' והוא הבורא ותעללה מצליחו בכל אשר יפנה וכן אמר הכתוב כי מה' היא כלומר ל夸תו אשה מבנות פלשתים מה' הייתה רצון האל ית' היה באזה כי בודאי היה מגיר אותן ומשיבן אל ذات ישראל ואף על פי כן סבה הייתה מאת השם ל夸ת אשה מפלשתית להנקם בהם כי נראה כי ישראל שבאותו הדור לא היו יריאים השם כל כך שיושיעם תשועה שלימה מיד פלשתים כי כל ימי שמשון היו מושלים פלשתים בישראל ואחר כך גברה עליו התאהה בראותו אותה ושורה בעניינו והפסיד כונתו האלהית בគונתו הגופנית הבהמית אשר התערבה בה ולפיכך נעשנו ונקרו פלשתים את עיניו מודה נגד מדת.
מצודת זו שופטים יז: וידבר לאשה - שמשון עצמו דבר עמה להכיר בה אם כי משכלה: ותשיר בעני שמשון - גם באזה כי מצא בה חכמה:

ר"ק טוב: וישפט את ישראל בימי פלשתים- טעם בימי פלשתים- הימים שפלשתים מושלים בישראל, והוא הושיעם מהם ע"פ שלא הייתה תשועתם שלימה.
אברבנאל שם וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה- להגיד שהיא שמשון באזה מהנקמה והתשועה והפלאה העצום היה סבה שמשומו ישראל לשופט בימים שהיו פלשתים מושלים בישראל עשרים שנה.
רב"ג שמואל א-ט: ויהיו אם כן שנות שמשון נכללות בשנות עלי ונמננו לשניהם כי רוב ישיבת שמשון היה בישיבת שדה פלשתים וכשלא היה שמשון שר היה שופט אותם עלי:

שופטים יז: בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעניינו יעשה:
שופטים יח: בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם שבט הגד זכי מבקש לו נחלה לשבט כי לא-מלך לו עד-היום ההורא בטור-שבט ישראל באנפה:
שופטים יט: וכי בימים ההם מלך אין בישראל זקי | איש לוי גור בירקתי מר-אפרים ויקח-לו אשה פילגש מבית לחים יהודיה:
שופטים כא: בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעניינו יעשה:

שופטים יז: ג' ואמר לו אביו ואביו בבנות אתייך ובכל-עמל אשפה פיראתה הולך לקחת אשפה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל-אביו איזה קח-לי כי-היא ישרה בעניין:
שופטים יז: וירץ וידבר לאשה ותישר בעניין שמשון:

שופטים יז: ז' ואביו ואביו לא יקעו פי מיהוה היא כי-תאננה והוא-מבקש מפלשתים ובעת היהיא פלשתים מושלים בישראל:
שופטים יז: ותצליח עליו רום יתזה וינשע עלה בפשע הגדי ומאותה אין ביזו ולא הגיד לאביו ולאביו את אער עשה:
שופטים יז: יט ותצליח עליו רום יתזה וירד אנטקלו ניך מתקם | שלשים איש ויקח את-מלחצותם ויתנו חמיליפות למגידי החיה ויתר אפו ויעל בית אביה:
שופטים טו: ז' הו-בא עד-ליך ופלשתים הריעו ל夸ראנו ותצליח עליו רום יתזה ותהיינה העבטים אשר על-זרועותיו בפשתים אשר בערו באש ויפנסו אסורי מעל יקיעו:

בראשית מה-ח ז' ויאמר יוסף אל-אתחו גשׁוּ-נא אליו ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר-מקרים איתי מצריהם: ה ועתה | אל-תצעכו ואל-לחר בענייכם כי-מקרים אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם:

Shimshon: The “Grayest” Character in Tanach

שופטים פרקים יג-טו

YU Tanach Yom Iyun- Nechama Price

וְכִיּוֹת שָׁנִיתִים הַרְאֵב בְּקָרֶב הָאָרֶץ וְעַזְדָּמֶשׁ שָׁנִים אֲנֹרֶךְ קָרְבָּן וְקָצֵר: זֶה שְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם לְשֻׁוּם לְכֶם שְׁאָרִית בָּאָרֶץ וְלִקְחֵנָת לְכֶם לְפִלְיטָה גְּדוֹלָה:
בראשית נב ואטם משפטם על רעה אלהים חשבה לטבה למען עשה ביעם זהה להמתת עסך:

מנות

גمرا ערובין י"ח: מנוח עם הארץ היה אפילו בבית הספר לא קרא.

גمرا ברכות טא. אמר רב נחמן: מנוח עם הארץ היה, דכתיב (שופטים י"ג) וילך מנוח אחרי אשתו. אסתר רבה וב' אבל הצדיקים שמו קודם להם, ושםו מנוח ושמו קיש ושמו שאול ושםו אלקנה ושםו בוועז ושםו מרדי לפי שדומין לבוראן דכתיב (שמות ו') ושמי ה' לא נודעתי להם